

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . K 30.—
za en mesec " " 250
za Nemčijo celoletno " 34—
za ostalo inozemstvo " 40—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . K 28.—
za en mesec " " K 230
V upravi prejemam mesečno . . 2—

Sobotna izdaja:

za ce o leto K 7—
za Nemčijo celoletno " 9—
za ostalo inozemstvo " 12—

SLOVENEC

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Ročopisi se ne vračajo; nefrankirana pism se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74 =

Političen list za slovenski narod.

Upravnštvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštnice hranilice avstrijske št. 24.787, ograke 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravnškega telefona št. 188.

Rekvizicije na Kranjskem.

Dne 2. oktobra je bil na sedežu najvišjega armadnega poveljstva posvet radi rekvizicij na Kranjskem. Načelnik generalnega štaba baron Arz je povabil k posvetu dr. Lampe, ki je zastopal stališče, ki ga je označil kranjski deželni odbor v svoji brzjavki na cesarja. Opisal je položaj, ki je nastal na Kranjskem in dokazal, da je Kranjska dala že mnogo čez svoj kontingen na krmilih, med tem ko so druge dežele daleč zaostale. Zato se naj sedaj druge dežele v najizdatnejši meri pritegnejo k vojnim dajatvam. Iz dovoza iz drugih dežel se naj pokrije na Kranjskem vsa potrebščina za nesamoporabnike, ki je doslej naznanjena z 58.000 q sena in 10.000 kvintalov slame, in se naj dejeli poleg tega še vrne vse, kar je dala preko kontingenta. K posvetu je poslal cesar svojega posebnega zastopnika, ki je potrdil vse, kar je navedel dr. Lampe, iz lastnega opazovanja, ker si je po najvišjem nalogu osebno ogledal razmere na Kranjskem, in je naznani, da ima na jvišji nalog naznani odločno voljo Njegovega Veličanstva, da se vse storiti, kar je mogoče, v razbremenitev kranjske dežele. Zastopniki vojaštva so tudi potrdili, da je opisan položaj resničen, in so izjavili, da se nikakor ni delala namenoma Kranjski krvica. Nezadostne dajatve v zaledju in težava transporta sta edina vzroka, da se je morala Kranjska vsled nujne potrebe kot najbližja takoj ostro pritegniti, in da se vsa krmila, ki se sedaj revkirirajo v zaledju, porabljajo za razbremenitev kranjske dežele. Takoj, ko bo dovoz iz zaledja zadostoval, se Kranjski nadaljna dajatev popolnoma opusti. C. kr. uradu za ljudsko prehrano se naroči, da v zaledju vse storiti, da se dajatve pospešijo, in da se Kranjski storjenja škoda povrne.

Gledje krompirja, ki se sedaj zahteva na Kranjskem, se je izreklo, da se ima vsa množina, ki jo sedaj vsled transportnih težav iz severnih dežel sem armada jemlje na Kranjskem, pozneje deželi povrni.

Iz državnega zbora.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 4. oktobra. Današnji odgoditveni sklep proračunskega odseka smatrajo kot znamenje, da se bo vladi posrečilo dobiti večino za proračunski provizorij in za državne potrebščine. Danes je razpravljalo predsedstvo Poljskega kola o gospodarskih zahtevah Galicije, ki bodo predložene jutri ministrskemu predsedniku. Vlada upa pridobiti Poljake, tako da bo proračunska debata v torek se že vršila na stvarni podlagi.

Proračunski odsek se je odgodil.

Dunaj, 4. oktobra. (Kor. ur.) Proračunski odsek se je sestal danes pod predsedstvom načelnika dr. Sylvestra in v navzočnosti ministrskega predsednika dr. pl. Seidlerja ter finančnega ministra barona dr. Wimmerja. Na dnevnem redu je bila razprava o proračunskem provizoriju. Poročevalci dr. Steinwender je izjavil, naj se razprava o proračunskem provizoriju z ozirom na nepojasnjeno političen položaj odredi. Tozadevni predlog poslanca Hummerja je odsek sprejel. Prihodnja seja v torek.

Ustavni odsek.

Dunaj, 4. oktobra. Ustavni odsek je sprejel sledeč predlog poslanca Pittionija in tovarišev: Zbornica vzame v vednost, da je bil vojnonadzorovalni urad, ki ni odgovarjal ustavnim razmeram, razpuščen. Toda ta razpustitev ne more motiti zbornice, da ne bi obsojala protiustavno zgradbo in škodljivo delovanje tega urada. Zbornica ne prizna nobene tozadevne uredbe za ustavno, pri koji je na nedovoljen način spojena pristojnost kakega organa skupne vlade ali obrambene moći s funkcijami kakih avstrijskih drž. oblasti.

Istotako ne more dovoliti zbornica, da deluje od vlade upostavljeni komisija, pri kateri ni vsak čas ustavno popolnoma jas-

no določena odgovornost tozadevnega avstrijskega resortnega ministra. Zbornica zahteva, naj se ne dovoli ministerialni komisiji ne uradna ne izvršilna polnomočja, da se njeno delovanje omeji samo na posredovanje med centralnimi mestami.

Dalje je bila sprejeta resolucija, naj se odpravijo označbe »politično sumljiv« in »politično nezanesljiv«.

Poslanec Redlich pozivlja vlado s tozadevno resolucijo, naj vlada dovoli redno dohajanje časopisov iz inozemstva. Istotako je bil sprejet predlog, naj konča cenzura svoje delo najkasneje v dveh urah, če ne presega vsebina časopisa 2500 besed. Proticenzurni oblasti je mogoč priziv na višjo instanco. Predlog je odkazan tiskovnemu odseku.

Poslanec vitez Onciu stavlja vprašanje, kdaj se bo nadaljevala debata o reformi ustawe. Načelnik odseka dr. Mataja izjavlja, da je nadaljevanje debate mogoče v prvi vrsti od politične konstellacije. Uspešno delo ustavnemu odseku je samo tedaj pričakovati, če se doseže gotov sporazum med političnimi strankami.

Brambni odsek.

Dunaj, 4. oktobra. Brambni odsek je sprejel predlog poslanca Hummerja, ki se giasi: Minister za deželno brambo se pozivlja, da skuša doseči nemudoma od cesarja pomilostiveni akt, da bodo vse vojaške osebe, ki so vsled malenkostnih prestopkov, posebno političnega in disciplinarnega značaja ter v postopanju častnega sveta izgubili svojo vojaško dostojanstvo, zoper postavljene v svoje pravice. Tozadevno so bili sprejeti še sledeči dodatni predlogi: Minister za deželno brambo se pozivlja, naj vse odredi in prepreči, da bodo vojaške osebe brez vsakega postopanja izgubile svoj vojaški čin. Istotako naj se tozadevni slučaji preiščajo in pravično rešijo. Dalje se pozivlja minister za dež. brambo, naj odredi, da se primerno olajša rehabilitacijsko postopanje. — Za poročevalca v zbornici je bil izvoljen posl. Hummer. Načelniku se naroča, naj se zavzame pri predsedništvu, da pride predmet tekom 14 dni na dnevni red zbornice. — Poslanec Sever je pozval ministra za dež. brambo, naj doseže, da se bo izplačevala tudi v Avstriji stanujočim ogrskim državljanom zvišana vzdrževalnina.

Beginški odsek.

Dunaj, 4. oktobra. V beginškem odseku je vzbudilo pred prehodom na dnevni red pozornost poročilo iz Budimpešte, da so tam se nabajajoči galisti begunci s silo izgnani. Notranji minister je obljubil ukreniti vse potreбno, da dobi tozadevno uradno poročilo. Sicer pa je stopil zastopnik notranjega ministrstva v stik z merajnimi činitelji na Ogrskem. Izjave notranjega ministra se vzamejo v vednost. Nato je razpravljal odsek o vrnitvi beguncem.

Železniški pododsek.

Dunaj, 4. oktobra. (Kor. ur.) Železniški pododsek je razpravljal danes o predlogu poslanca Heineja glede investicijske dejavnosti državne železniške uprave. Železniški minister baron Banhans se je izjavil kot odločnega pristaša investicijske politike. Pač pa je v sedanjem času, razen najnajnejsega, nemogoče izvesti daleko-sežnejši program.

Na interpelacijo poslanca dr. Laginje pojasnjuje železniški minister, da je finančni položaj državne železniške uprave nezadovoljiv. Vzrok je izredno zvišanje stroškov za osobje in cen materijala. In sicer so se zvišali stroški za osobje od začetka vojne od 340 na 640 milijonov kron, torej več kot polovico. Izdatki za materijal pa od 261 na 312 milijonov. Odrejeno je zvišanje dohodkov, toda ti še vedno ne zadoštujejo. Treba bo zoper revidirati blagovne tarife. Opustiti pa se mora vsako zvišanje tarifov, ki bi moglo škodovati gospodarskemu življenu med prehodnim gospodarstvom ali ki bi zaviralo produkcijo. Prihodnja seja v sredo, dne 10. oktobra.

Nadomestne volitve v poslansko zbornico.

Dunaj, 4. oktobra. Glasi se, da bodo po rešitvi proračunskega provizorija razpisane nadomestne volitve za izpraznjene državnozborske mandate.

Nemci.

Dunaj, 4. oktobra. Nemški radikalci so še vedno razburjeni. Gleda odložitev mandatov se še niso odločili. Venadar se sodi, da ne bodo izvajali v socialisti zvezi tozadevno nobenih posledic.

V nemški delavni zvezi je stavljal poslanec dr. Heilinger predlog, naj se zvezne zavzame za nujno odpustitev petdesetletnih iz vojaške službe.

Za integrireto Ogrske.

Dunaj, 3. oktobra. Z ozirom na interpelacijo dr. Korošca je izjavil justični minister dr. pl. Schauer, da ni podal podatkovne mu izjave v mažarskem listu. Nikakor nima namena predlagati take kazenske določbe. Z ozirom na to izjavo je sklenil državnopravni češki klub, da svojo interpelacijo umakne.

Mirovno delo SV. OČELA.

Lugano, 4. oktobra. (K. u.) »Tribuna« pravi glede na poročilo o papeževih mirovnih korakih, da je Vatikan pred kratkim izročil angleškemu poslaniku grofu Salisu uradno besedilo obeh not osrednjih sil, da jih ta sporoči vladam štirisporazume. O drugih, tudi samo ustavnih sporočilih ni nicenski znanega. Italijanska vlad je doslej od Angleške še ni prejela besedila obeh not. »Corriere della Sera« potruje, da je sv. stolica note osrednjih sil sporočila štirisporazumu in izjavlja, da je poročilo, da papež v novi noti štirisporazumu naznana, da je Nemčija dala zagotovilo, da je pripravljena izprazniti Belgijo in zasedeno francosko ozemlje.

Berlin, 4. oktobra. (K. u.) Poročilo »Giornale d'Italia«, da je papež ententi predložil direktno posredovalno ponudbo, ker da je o namerah osrednjih sil zadostno poučen, se, kakor piše »Germania«, na berlinskem uradnem mestu še ne more potrditi, vendar pa je poročilo, kot je list od neke strani izvedel, najbrže ni resnično.

Odklonilni odgovor entente?

Svicarski listi hočejo vedeti, da bo odgovor papežu tako odklonilen, da bo začasno uničil nadaljnja mirovna prizadevanja.

Nove papeževe note ententi.

Lugano, 4. oktobra. »Giornale d'Italia« poroča: Potruje se, da je papež ententnim državam istočasno z besedilom odgovorov osrednjih sil izročil drugo noto, v kateri izjavlja, da se je zagotovil, da je Nemčija pripravljena izprazniti Belgijo in severno Francijo. Papež vpraša dalje ententine vlade, če želijo, da naprosi Nemčijo, naj natančno navede pogoje za to izpraznitve. S tem je direktno ponudil svoje posredovanje.

»Giornale d'Italia« pripominja k temu: Papežu so pogoji znani vsled razgovorov, ki sta jih imeli nuncijaturi na Dunaju in v Monakovem z avstrijsko in nemško vladom. — Poročilo dunajskoga nuncija navaja avstrijske pogoje Italiji nasproti.

Nova papeževa nota za pogajanja pred zimsko vojsko.

Basel, 4. oktobra. Nova papeževa nota vsebuje, kakor poroča »Morning Post«, prošnjo do vojskujočih se, naj se prično pogajati še pred novo zimsko vojsko.

Ali je sveti oče poslal sporazumu še eno noto?

»Az Est« javlja iz Rotterdama: »Tribuna« dementira poročilo, da je poslal sv. oče sporazumu drugo noto. Listi dvomijo, da odpošlje sveti oče še eno noto.

Mednarodna konferenca strokovnih društev.

Bern, 3. oktobra. Strokovna konferenca je danes dopoldne nadaljevala svoja posvetovanja. Na dnevnem redu je bilo sklepanje o predlogih, ki

Inserati:

Enostolpna petitrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 30 v za dva- in večkrat 25 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:
Enostolpna petitrsta po 50 v Izhaja vsak dan izvzemlj ne delje in praznike, ob 5. uru pop. Redna letna priloga vozni red.

se tičajo izostanka zastopnikov iz ententnih držav in premestitve sedeža Mednarodne strokovne zveze iz Berlina v kao nevtralno deželo. Sprejet je bil naslednji sklep: Mednarodna konferenca zelo obžaluje, da je bilo zastopnikom franskih in italijanskih strokovnih društev vsled njihovih vlad nemogoče priti v Bern. Dopis britanske strokovne centralne, v katerem utemeljuje izostanek svojih zastopnikov, vzame na znanje. Ta odklonitev udeležbe na konferenci se ji zdi nerazumljiva, ker je v nasprotju s prizadevanji in cilji mednarodnega delavskega in strokovnega gibanja. Konferenca se ne smatra za kompetentno, da sodi o vprašanju sokrivde narodov in vlad na vojni in vojnih okolišinah ter prehaja zato preko dopisa britanske strokovne centralne na dnevni red z vročo željo, naj bi vse dežele, voditelji in množice organiziranega proletariata z vsemi sredstvi delale na dosego skorajnjega miru. Nato so začeli razpravljati o drugi točki.

Mirovni pokret.

V Haagu sodijo, da se kmalu sklene mir.

Haag, 3. oktobra. Tukajšnji politični krog, ki so bili o dogodkih med vojsko dobro poučeni, in ki zelo trezno sodijo, da se bo mir kmalu sklenil. Bojeviti govori posebno angleških državnikov jih v tej sodbi ne motijo. Pravijo, da bo najbrže ob božiču uvredil novi poziv sv. očeta narodom v vojski pozitivne razgovore o vprašanju miru. Ti nazori se ujemajo z informacijami iz Madrida. Nemogoče se jim zdi, da bi prijaznost osrednjih velesil in njunih zaveznikov ostala brez vpliva v Italiji, Franciji in Rusiji, kjer povsod večina prebivalstva želi, da bi sklenili mir.

Ugoden vtis Czerninovega govora v paříškem časopisu.

Genf, 4. oktobra. Pariški listi objavljajo zelo obširno vsebino Czerninovega govora, a ga ne tolmačijo, ker pričakujejo vsekakor, kaj da glede na govor naroči pisati vladu. Splošno se pa lahko reče, da je govor dobro vplival.

8 miljard odškodnine za Belgijo.

Haag, 4. oktobra. »N. R. Courant« objavlja dopis, ki očividno izhaja iz uradnih krovov, da zahteva Belgija od Nemčije 8 miljard frankov odškodnine.

Maščevalni Lloyd George.

Rotterdam, 4. oktobra. Lloyd George je včeraj obiskal od nemških letalcev bombardirane mestne dele, kjer ga je množica sprejela s klicem: »Mi zahtevamo maščevanje za žrtve, mi moramo bombardirati nemška mesta!«

šem času vojske, v katerem bo boj naročov zelo besen, v katerem se bodo pridobili vsi sadovi za vse čase ali se pa sramotno in brezkrbno vržejo proč. Svojim vojnim smotrom smo se približali, a urešnili se še niso. Ne pretiravamo, če pravimo ali pišemo, da so voditelji pruskega militarizma sovražniki človeštva. Strašno napačno bi bilo, če bi se sklenil mrež predno dosežemo smotre, ki smo si jih stavili. Kadar bodo Nemci odločilno premagani, ne bodo več verovali v svoj vladni sistem, kadar bodo zapopadli, jih vede do bede in jih izpreminja v sovražne človeštva, kadar bodo zopet prerojeni v narod s svoboščinami demokracije, upam, da pride resničen mir, ki bo utrjen na trdnih temeljih.

Če se konča vojska z nezadovoljivim mirom, se Anglija nikdar ne bo pomirila. Tudi Amerika ne bo počivala prej, dokler se ne doseže končna odločitev. Ni povoda, zakaj ne bi premagali nevarnosti in pomanjkanja, če pričnemo z odločnimi offendivimi. Prezgodaj je še, da bi mogli reči, da je podmorska vojska premagana. Ne vemo, v kakšni novi obleki se morebiti ponovi in v koliko bi bili potrebni v bodoče protiukrepi radi takih novih oblik, a prezgodaj ni, če danes rečem, da smo bili kos drugi podmorski vojski proti našemu otoku in da smo jo celo odbili. Bodoče leto bodo naši voji, **ako se bo nadaljevala vojska, kar naj nas čuva Bog, močnejši in bolje oboroženi, kakor kdaj koli.** Preveva nas popolno zaupanje, a tudi Nemci, ki naprejajo ne brez povoda obupno vse sile, ker znajo, da so Angleži glavni činitelj v tej vojski, ker vejo, da se naša moč ne more zrušiti in da bo le rastla.

Ostra angleška sodba o vojnem položaju.

Berlin, 3. oktobra. Wolff poroča: V protislovju z zmagovalnim trobentanjem angleških vojaških strokovnjakov je zanimiv članek lista »Statist« z 22. septembra o položaju. V Londonu zelo ugledni list je pisal: Mi lahko premikamo velike množice, kakor hočemo. Kljub temu smo se ustalili mirno v severni Franciji; obkoli smo se naši sovražniki; polboječi smo, da bi se ganili. Ali smo napadli sovražnike? Da, napadli smo jih, brezobzirno smo zapravljali ljudi. Ali smo kaj pridobili? smo li potisnili sovražnike iz ozemelj, ki jih drže zasedene že tri leta? Ali smo osvojili mesta, ki leže tako blizu, da lahko stregnemo le roke po njih? Kljub temu resno zahtevamo od občinstva, naj veruje, da se ni mogoče vojskovati drugače. Seveda, nikdar ne smemo pozabiti, da se stavljajo našo vlogo leni bogataši, možje, ki niso v svojem življenju niti en dan delali, ki najbrže tudi niso niti pet minut premišljevali o kakem resnem vprašanju; strašno naporno bi se jim zdelo, če bi morali svojega duha resno truditi. Taki ljudje seveda ne morejo samostojno misliti; stope, kar jim njih vojaški svetovalci svetujejo. Ti vojaški svetovalci! Saj vemo, kako vojaške svetovalce izbirajo, poznamo tiste, ki si jih izbirajo. Take stvari se gode v našu, o katerem se govori, da so zdravega človeškega razuma. Čudno dejstvo, ker ljudi ni mogoče pregovoriti, da bi kake stvari verjeli, dci celo neumnost in dovoljuje absolutno nepoklicanim osebam, da se z vsem igrajo, kar je sveto narodu in to gre za bodočnost drzave, ker so nedvi, ker ničesar ne mislijo in ker so preboječi, da bi pomislili, če ni mogoče družače se vojskovati.

Italijanska mirovna agitacija v Ameriki.

Lugano, 4. oktobra. »Secolo« poroča iz Newyorka: Zapri so izdajatelja italijanskega lista »Avenir« Karla Tresca in njegovega sodruga Arturja Giovanetti, ker sta med ameriškimi Italijani agitirala proti vojski.

Wilson proti gospodarski vojski.

Basel, 4. oktobra. »Morning Post« poroča iz Washingtona: Wilson zahteva v svoji noti na zaveznike, naj razveljavijo sklep pariške gospodarske konference, po katerem naj bi se po sklepu miru gospodarska vojska proti osrednjim silam nadaljevala.

Angleži razburjeni, ker Rusi žele mir.

Kodanj, 3. oktobra. (K. u.) »Daily Chronicle« javlja: V Petrogradu govoriti vse o miru. Dopisnik »Times« poroča: Večina želi, naj se sklene mir za vsako ceno, če se tudi zahodne dežele odstopijo. »Daily Telegraph« javlja, da pripajajo maksimalisti silovite mirovne manifestacije. Zahtevajo, naj se imenuje socialistična vlada, ki naj sklene premirje.

Odprava brambne dolžnosti.

Lugano, 4. oktobra. »Corriere della Sera« poroča: Papež namerava vojskovočim se staviti predlog, naj bi se po sklepu miru, če pride do zvezne narodnosti, povod odpravila brambna dolžnost. Kardinal Gasparri je izjavil rimskemu dopisniku pariškega lista »Journal-a«, da je to edino sredstvo, da se izvede splošna razorozitev.

Razoreževalni predlog grofa Czernina.
Budimpešta, 4. oktobra. Vse ogrsko čišopisje v topnih besedah izraža priznanje izvajanjem grofa Czernina. Povzdrjavajo, da novi svetovni red, za katerega nastopa grof Czernin, odgovarja interesom in časti vseh vojskujočih se držav in nudi tedaj za sporazumno mir, ki bi trajno zajamčil svetovni mir, najpripravnješo podlago.

Letalski napadi na nemška mesta.

Berlin, 4. ktober. (K. u.) V noči od 2. na 3. oktobra so sovražni letalci v številnih poletih poskušali napade na nemško domače ozemlje. Vspeha napadi niso imeli. Eno sovražno letalo je priletelo do južno od Stuttgarta in vrglo 6 bomb, ki so povzročile malo škode, pa nobene izgube. Odprtoto mesto Frankobrod je napadlo okoli 10 letalcev, ki so priali od južne in zahodne smeri. Večina vrženih bomb je padla zunaj mesta brez učinka na tla. Pet oseb je lahko ranjenih. Mrtev ni nihče. Lorenško industrijsko ozemlje je bilo velikokrat napaden. Do Dortmundu priti se je posrečilo samo enemu letalcu. Pri tem napadu je bila ena oseba ranjena.

Berlin, 4. oktobra. (K. u.) Napadi posameznih letalcev v noči od 2. na 3. oktobra so bili naperjeni tudi na Rastatt, Baden-Baden in Tübingen. K sreči niso nikjer napravili nesreč.

Pariz, 2. oktobra. (K. u.) Nemški letalci so minulo noč vnovič večkrat napadli mesto Dünkirchen. Ljuto obstreljevanje je povzročilo resno škodo. Poroča se o številnih žrtvah med civilnim prebivalstvom.

Da se maščujemo bombardiranja Dünkircha in Bar-le-Duc, so naši letalci v noči na 2. t. m. metali bombe na mesta Stuttgart, Trier, Koblenz in Frankobrod; poleg tega so naši letalci napravili obilo poletov, med katerimi so zmetali 2120 kg razstreličnih snovi na zaloge pri Roulersu, 6000 kg na kolodvor v Metzu, na Wappinglen, Diedenhofen, Pincourth in Tilly ter na muničijsko zalogu pri Longeau, kjer so ugotovili silne eksplozije.

Dne 1. oktobra smo 2 nemški letali sestrelili, štiri pa prisili, da so se spustila na tla.

Vojска z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. oktobra. Uradno se poroča: Boji v odseku gore sv. Gabrijela so včeraj ponehavali. Včeraj smo ujeli šest italijanskih častnikov, 407 mož in 2 zdravnikov. Naši letalci so sestrelili 3 letala. Na tirolskem bojišču nobenih posebnih dogodkov.

Načelnik generalnega štaba.

Boji z Italijani.

Dunaj, 4. sep. (K. u.) Vojni tiskovni stan:

Na soškem bojišču včeraj ni bilo večih bojev. V odseku gore sv. Gabrijela so se ponavljali presestljivi napadi s topovi in manjši sovražni napadi z ročnimi granatami, ki smo jih odbili. Tekom dne smo v zračnem boju sestrelili tri sovražna letala, med njimi eno francosko. Po bojih so se vsa letala vrnila polnoštevilno.

Na obeh straneh Adiške doline živalni topovski boji.

• • •

Naše pomorsko letalo je danes mesto zelo uspešno težke, srednje in zažigalne bombe na kolodvor in izložišče pri Polazzo. Kljub besnemu obrambnemu ognju so se vsa letala vrnila. Dne 3. oktobra ponoči je naša skupina pomorskih letal kljub meglu in obrambnemu ognju zelo uspešno metalala težke in zažigalne bombe na kolodvore pri Ronkih. Vsa letala so se vrnila.

Italijansko uradno poročilo.

4. oktobra. Od večera 2. oktobra do včeraj popoldne so se boji na zahodnih pohodjih Sv. Gabrijela nadaljevali. Ponovni napadi, katere je sovražnik poskušal s premočjo številnih napadalnih patrulj, so se izjalovili v našem ognju. S srečnim sunkom smo ujeli 4 sovražne častnike in 12 mož, ki so bili postavljeni v neki votlini. V odseku pri Orehovljah smo pri nekem uspešnem podjetju ugrabili 27 ujetnikov. Na ostali fronti običajno delovanje obeh artiljerij. Sovražno letalo, ki je bilo nad Avčami napadeno od našega letalca, je bilo prisiljeno, da se je v naših vrstah spustilo na tla, letalo smo ujeli.

Lloyd George obišče italijanski glavni stan.

Lugano, 4. oktobra. (K. u.) »Morning Post« poroča: Predno prične zborovati italijanski parlament, bi bilo zelo želiti, da obišče Lloyd George italijanski glavni stan, in, če mogoče, tudi Rim,

Novo italijansko letalo.

Berlin, 4. oktobra. Iz Lugana: V Milanu so preizkusili novo letalo; napol zrakoplov in napol letalo. Vspeh je naravnost presenten.

Major Morath o enajsti soški bitki.

Znani vojaški strokovnjak major Morath je pisal v »Deutsche Tageszeitung« o enajsti soški bitki. Enajsta soška bitka se je pričela 19. avgusta. Avstrijski obroč je poizkušalo prebiti 41 italijanskih divizij, približno dve petimi italijanske armade. Gromelo je nad 6800 topov, močno letalne skupine in motorne baterije so podpirale italijansko vojsko. Sovražnik je napadel na 70 km dolgi bojni črti. Za izgubo nad četrt miljona mož premočni Italijani niso dosegli drugačega, kakor da so potisnili bojno črto naših zaveznikov na 25 km dolgi črti 5 km nazaj in tega niso niti dosegli v strategično posebno važnem prostoru.

Provojni pokret v Italiji.

Stockholm, 3. oktobra. (Kor. urad.) Stockholms Dagblad razpravlja o položaju v Italiji. Italijani agitirajo skrajno strastno proti vojski. Zelo nezadovoljni so Italijani radi pomanjkanja premoga, ker niso najvažnejših potrebščin in ker vojska ne izpoljuje nad, ki so jih prizakovali od nje. Socialistično-revolucionarno in oficilno socialistično časopisje dobiva ugodna tla v teh okolnostih za vojni sovražno agitacijo in je v zvezi z Ljeministi. Zaplenili so celo tajno okrožnico, s katero zahteva vojsko vodstvo stranke, naj se izsili konec vojske pred zimo.

Genf, 4. oktobra. Italijanska cenzura ne pusti listom poročati o novih nemirih v gorenji Italiji. V Raveni je prišlo, kakor poroča list »La Femille« zadnje dni do hudega upora. Pri zadnjih nemirih v Turini je bilo ubitih 243 oseb, medtem so uradno poročali samo od 17 mrtvih.

»Gazzetta Ticinese« poroča o turinskih dogodkih: Velikanske stavke so ljudi zelo razburile. Ko so prenehali stavkati, je zmanjšalo kruha. Ljudje so na ulicah protestirali. Vojaški so rabili orožje; gruča vstašev so streljale nanje s strojnimi puškami.

Lugano, 4. oktobra. (Kor. ur.) »Gazzetta Ticinese« poroča o turinskih nemirih: Na vstašo so streljali tudi s strojnimi puškami. Vojaški so šli obotavljajoč se na nje in le pod pritiskom čet, ki so jih poslali tja. Gruča vstašev so se utrdile v hišah. Število mrtvih znaša 60, ranjencev 120.

Angleški upad na Flandrske.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. oktobra. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreha Bavarskega.

Sovražnik se je včeraj na Flandrskem tako boril, kakor prejšnje dni: v središču bojne črte je osredotočil najbocenejši ogenj v obliki sunkov, ki je segal daleč v ozemlje za našimi postojankami in zadeval belgijske kraje in nekatere odseke našega bojišča. Ponoči se je z nezmanjšano silo nadaljeval siloviti topovski boj od Houthulster gozda do Lise; danes zjutraj se je razvil v bobneči ogenj. Bitka na Flandrskem se je zopet razpalila, ker so pričeli Angleži v ovinku Yperna močno napadali. Pri drugih armadah so se podnevi, ker se je slabo videlo, večinoma le malo borili; šele proti večeru je boj oživil.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Na vzhodnem bregu Moze so pričeli, ko se je stremilo, na višini vzhodno od Samogueuxa najbocenejši streljati. V globokih vrstah so Francozi kmalu potem napadli, da bi zopet osvojili postojanko, ki smo jih tam priborili. Naval se je zrušil v obrambi našega topništva in na žilavi obrambi sili Virtemberžanov z velikimi izgubami Francozov in brez uspeha za nje.

Bojna skupina vojvode Albretha Virtemberškega:

Zivahn topovski boji so se razvili od časa do časa tik zahodno od Mozlia in v Sundgau. Napadali tam niso.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 4. oktobra. Veliki glavni stan: Na flanderskem bojišču so Angleži tudi pri današnjem velikem napadu vdrli le približno en kilometr globoko v naš obrambni odsek med Poelcapelle in Gheluveldon. Posebno besno se še bojujejo vzhodno od Zonebeke in zahodno od Beclaeure.

Z drugih bojišč se ni nič posebnega poročalo.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Zračni boji na Flandrskem in v Franciji.

Berlin, 3. oktobra. Uradno: Pomorska bojna letala nad izkušenim vodstvom po-

morskega nadporočnika Christiansena so 1. oktobra zvečer sestrelila pred izlivom Themse veliko angleško vojno letalo.

Nemški letalci nad mestom Calais.

Bern, 3. oktobra. Iz Calaisa javlja pariski časopisje: Včeraj popoldne je preletelo nemško letalo Calais, a se je moralno kmalu umakniti obrambnemu ognju. Zvečer ob 9. uri je več letal vrglo na mesto veliko bomb; veliko oseb je ubitih in ranjenih. Več hiš je močno poškodovanih.

Italijanski kralj pri Ypernu.

Rotterdam, 4. oktobra. Iz Le Havre se javlja: Italijanski kralj je obiskal v sotočju belgijsko vojno črto. Sprejel ga je kralj Albert. Posebno si je italijanski kralj ogledal yperski odsek. Pri pregledu je eksplodirala krogla čisto blizu kralja, katerega je vrgel zračni pritisk na tla.

Dünkirchen.

Kakor smo včeraj poročali, so nemški letalci Dünkirchen začiali in uničili. Dünkirchen ima 90.000 prebivalcev in je bil v miru eno prvih trgovskih in tovarniških mest Francije. Mesto je utrjeno. Bi lo je sedež sodnih, trgovskih in poljedelskih oblasti, imelo je veliko šol, knjigarn, muzejev, bolnišnic, borzo, gled

Rusija namerava Sibirijo prodati.

Stockholm, 3. oktobra. (K. u.) »Rusko Slovo«: Na nekem shodu v Moskvi je izjavil ruski minister javnih del, da je finančno stanje Rusije tako brezupeno, da namerava Rusija prodati Sibirijo neki velesili. (Malo verojetno. O. ure.)

Volitve v finski deželni zbor
se izvajajo ob veliki udeležbi prebivalstva cele dežele.

Kerenski za enakopravnost judov, mohamedancev in kristjanov v Rusiji.

Stockholmski »Tagblatt« poroča iz Petrograda: Te dni je govoril Kerenski z balkona svojega hotela vojakom in rekel med drugim, da v Rusiji med judi, mohamedanci in kristjani ni več nobenega razločka, vsi imajo enake pravice. Tu se je oglasil izmed množice vojak in ugovarjal, češ, da tega ne verjame. Kerenski je pozval vojaka, naj pride na balkon in tu pove svoje mnenje. Vojak je res sledil povabilu in ko je prišel na balkon, ga je Kerenski objel. Množica je tako viharno vzklikala in pozdravljala Kerenskega, da vojak ni mogel do besede. Ko je Kerenski zapustil hotel, so ga dvignili na rame in nesli na voz. Pri tem je vzbudil njegovo pozornost neki židovski vojak. Pomignil mu je, naj pride k njemu. Tu ga je potrkal po rami in mu rekel: »Sedaj smo bratje!« V bližini stoječi vojaki, ki so prizor opazili, so priredili Kerenskemu nove viharne ovacije.

Razna poročila.**Nemški kancler govori.**

Nemški kancler govori v soboto.

Štabni načelnik podonavske mornarice umrl.

Dunaj, 4. oktobra. (Kor. ur.) Listijavljajo, da je umrl štabni načelnik podonavske mornarice korvetni kapitan vitez pl. Forster.

Graf Czernin se vrnil na Dunaj.

Dunaj, 4. oktobra. (K. u.) Zunanji minister graf Czernin se je vrnil včeraj popoldne iz Budimpešte na Dunaj.

Zasedanje bolgarskega sobranja.

Sofija, 3. oktobra. (Kor. ur.) Sobranje se sklicuje na zasedanje 15. t. m.

Oblegovalno stanje v Argentiniji.

Rotterdam, 4. oktobra. »Morning Post« poroča iz Buenos Aires: Predsednik je podpisal dekret, s katerim se proglaša oblegovalno stanje nad republiko Argentinijo.

Dnevne novice.

Umeščenje in odlikovanje. Č. g. Franc Ferjančič, bivši podvodja v duh. menišču, je bil umeščen na župnijo Mavčiče in hkrati imenovan za kn. Škop. svetnika.

Konkurzni izpit za ljubljansko škofijo bo prihodnji teden, sredo in četrtek, t. j. 10. in 11. oktobra 1917.

Popravek. — **Posvečenje romarske cerkve na Zaplazu** se bo vrnilo v nedeljo, dne 14. oktobra, ne pa v nedeljo 7. oktobra. Svetlo opravilo se bo začelo ob devetih.

+ **Graf Batthyany o jugoslovanskem vprašanju.** Član neodvisne stranke minister grof Batthyany se je izjavil o prilikih neke slovesnosti sledče o jugoslovanskem vprašanju: Velikokrat smo se že pečali z jugoslovenskim vprašanjem. Tudi v tem oziru opozarjam na izjavo ministrskega predsednika glede stremljenja po zopetni priklopitvi Dalmacije. To prizadevanje bomo odkritosčno podpirali. Bilo je stalna zahteva neodvisne stranke. Popolnoma soglašamo v imenu neodvisne stranke z izjavo ministrskega predsednika, da želimo v slučaju, če bodo na vojaškem polju urenčene naše narodne želje, tudi spolnitve zahtev naših hrvatskih in slovenskih bratov.

+ **Zgodovina nemških »predpogojev«.** »Prager Tagblatt« poroča: Poslanec Denk se je izjavil na nekem zborovanju: »Znano je, da je že Koerber dobil nalogo, naj vstvari »predpogoje« nemško - nacionalnih posancev v določenem roku. Koerber je padel, ker je hotel izvesti »belange« potom parlamenta. Clam - Martinitz je obljubil uresničiti vsemenske »predpogoje« v 14 dneh, najkasneje pa v treh tednih. Toda ravno minister dr. Baernreitter je skupno z ministrom Handlom tako počasi izdeloval tozadevne patente, da se je zadeva za mesece zavlekla. Medtem je izbruhnila ruska revolucija in na predlog grofa Czernina so »belangi« odgodili.

- **Jugoslovansko napredno učiteljstvo za jugoslovansko deklaracijo.** Upravni odbor »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva« je dne 10. septembra sklenil poslati Jugoslovanskemu klubu manifest, nasloven slovenskemu narodu. Iz manifesta posnamemo: Zahtevamo samostojno

učiteljstvo in samostojno narodno šolstvo, moralno in materialno stoeč na trdnih temeljih samoodločevanja zedinjenega jugoslovanskega naroda, osvobojeno od vsakega tujega gospodstva. Danes se naša prva beseda ne more glasiti drugače, nego takole: V »Zavezi jugoslovanskega učiteljstva« združeno učiteljstvo se brezpogojno in navdušeno pridružuje deklaraciji Jugoslovanskega kluba, kakor jo je priobčil državnemu zboru dne 30. maja 1917.

+ **Dr. Krek.** Poslanec dr. Janez Ev. Krek je zadnje dni občutno obolel in se ne more udeleževati sedanjega parlamentarnega zasedanja. Vendar je vsaka nevarnost izključena in v dveh do treh tehnih bo — kakor trdno upamo — dr. Krek čil in zdrav zopet na svojem mestu v parlamentarni bojni črti.

— **Padel** je na rumunskem bojišču juške smrti praporščak in jurist Viktor Rosina dne 12. avgusta t. l. Pokopan je v Sorbi blizu Foscane. Bodi mu lahka daljna tuja zemljica.

— **Italijanska posest na Kranjskem pod prisilno upravo.** Nad imetjem zunanjite Italijanske tvrdke »Societa anonima per industrie forestali di Roma« s sedežem v Begunjah nad posestvom dedičev francoskega kneza C. J. de Polignac v Mošnjah in Otoku na Gorenjskem je proglašena prisilna uprava; za prisilnega upravitelja je imenovan c. kr. gozdnovarstveni komisar I. razreda inžener Anton Sivic.

Boris Miran v 2. izdaji. Josipa Stritarja zbrani spisi izidejo v novi pomnoženi izdaji. Zalogo je prevzela »Tiskovna zadruga« v Ljubljani, uredbo pa g. dr. Prijatelj.

— **S pošte.** V pokoj je stopil pošt. kontrol. R. Stock v Trstu in poštna ofic. Zmagoslava Godina. — Umrl so poštni official Artur Bellotti v Trstu, poštni adjunkt Bernard Postogna v Trstu in poštni oficijant Vojteh Gollob v Trstu. — V poštno službo sta iznova sprejeta: Olga Tončičeva in Anica Zadnikarjeva (Ljubljana). — Razpisano je poštnega ekspedienta mesto v Roču (III/2). Pavšal znaša 931 K. Prošnje je vložiti v teku treh tednov.

— **Ij Poroka.** Dne 1. vinotoka se je poročil v Šmartinem pri Litiji g. Pavel Poglajen, krojač in posestnik v Ljubljani zdaj vojak z gdč. Mici Dobravec, šivilo iz Vel. Kostrelnice. Obilo sreče!

Italijansko letalo padlo pri Mari-boru. »Marburger Ztg.« poroča: Prvič smo imeli sovražne letalce v bližini Maribora; to je bilo najbrže v sredo, ne da bi prebivalstvo o tem kaj opazilo. V sredo zvečer so našli na dravskem bregu pri Zgornjem Dupleku sežgano veliko italijansko letalo s tremi proplerji. Sovražno letalo je na tem mestu padlo na tla. O posadki letala se še nicačesar ne ve.

— **Sovražni letalci** so zadnji čas s svojih letal metali pršice, iz katerih teko plini in povzročajo požare. Učinkovanju takih pušic s vsakdo, ki nima krinke, najbolje odtegne s tem, da se kar najhitreje odstrani z nevarnega mesta.

— **Hrvatsko vsevilišče.** V poletnem semestru šolskega leta 1916/17. so bili na hrvatskem vsevilišču v Zagrebu 504 slušatelji.

— **Vojaške vesti.** Tovarnar Franc Deu iz Tržiča, dr. Franc Kandare iz Ljubljane, in gimnazijski profesor Jožef Marn iz Kranja so imenovani za črnovojniške poročnike. Stabni narednik Rafael Šibenik pri 20. lovskem bataljonu je povisan za častniškega namestnika.

— **Beljak** je bil v zastavah povodom 70letnice Hindenburga.

— **Iz ljudsko-šolske službe.** Deželni šolski svet je vzel naznanje, da je postalna M. Anunciata Dostal učiteljica zasebnega učiteljišča uršulink v Škofji Loki. Obolela učitelja Franca Petriča na 8. razr. v Šiški nadomešča zač. učit. Ivanka Kalan. C. r. dež. šol. svet je vzel na znanje izstop učiteljic S. Jolande Celar in S. Modeste Pirc in vstop kandidat Ane Lazar, Ane Pintar in S. Juane Masle na osemrazrednici v Lichtenturničnem zavodu. — C. kr. dež. šol. svet je vzel na znanje vstop kand. Marije Rozman na zasebni sirotišnici v Kočevju. Kandidatka Matilda Dolenc je imenovana za suplentko in voditeljico enorazrednice v Jezero in ji poveril pouk na Otoku. Mesto v vojaški službi se nahajajočega učitelja Viktorja Kregarja je imenovana za suplentko na ljudski šoli v Dražgošah bivša učiteljica v Trnovem Alojzija Jeglič. V Poljšnjeku nadomešča nadučitelja vojaka Alojzija Lešnika kand. Olga Doljak. Obolelo učiteljico Katarino Vilhar v Št. Petru nadomešča supl. Pavlina Herbst.

— **Trnkov plemski naslov.** Bivši minister Trnka si je povodom povisanja v baronski stan nadel pridevek »pl. Laben-ron« (po reki Labi).

— **Smrt v Dravi.** Meseca julija se je kopalo v Dravi pri Mariboru več fantov. 16letni Tomaž Pogač je ob tej priliki siloma vlekel s seboj v reko 15letnega Franca Ambroža, ki ni znal plavati in se je iz vseh sil branil. Fanta sta kmalu zašla v močan

tok, ki ju je potegnil s seboj. Pogač se je vseeno rešil na breg, Ambrož je pa utonil. Pogač je bil radi pregreška proti varnosti življenja obsojen na mesec dni strogega zapora.

— **Zveze jugoslovanskih železničarjev izredni občni zbor** se radi nastalih prometnih razmer preloži na poznejši čas. Odbor.

— **Povozil se je** 17 let stari sin vdove posestnice iz Šmartna št. 20, občina Moste, ko je včeraj dopoldne peljal s konji aido domov. Padel je z voza ter zašel pod kolo, ki mu je šlo čez prsi in ga težko poškodovalo.

— **Iz ruskega ujetništva** so se vrnili v Litomerice sledči invalidi: strelec 26. strel. p. Matija Čokan; strelec 26. strel. p. Franc Jakob; desetnik 97. pp. Anton Smrdel; pešec 47. pp. Franc Dola; pešec 17. pp. Pavel Hribar; strelec 5. strel. p. Ivan Malnačič.

Odjemalcem Katoliške Bukvarne. Na mnoge reklamacije naznanjamo vnovič, da pisma in dopisnice iz Ljubljane ne odhajajo redno, za poštno zavitek je pa pošta sploh zaprta. Zato naj se nihče ne čudi, če ne dobi na svoje naročilo ne knjig in ne odgovora. Kakor hitro nastanejo rednejše razmere bomo naročeno odpislali.

— **Povodom Hindenburgove 70letnice** je bil Celovec v zastavah.

— **Razpisani** sta učiteljski mesti v Šmartnem pod Šmarino goro in na Viču pri Ljubljani.

Ljubljanske novice.

— **Ij Nahrniki dovoljeni za prenašanje krompirja.** Dunajski listi poročajo: Vlada namerava izdati odredbo, s katero bo dovoljeno, da se smejo dovažati male množine krompirja v mestu posebno v nahrntru.

— **Ij Nesreča na državni železnici.** 12 letna Angela Ložar, hči delovodnike na drž. železnici, je nesla načelniku rabe. Dohitel jo je vlak ter jo povožil na obeh nogah: eno nogo ji je odrezal pod kolenom, drugo pa spodaj. Tako so jo odpeljali v dežel. bolnico. — Druga nesreča: železničar Mihael Grifc, star 47 let, je hotel iti čez železniški prelaz; ravno takrat je prišel vlak ter ga vrgel v stran, tako da je dobil notranje poškodbe. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

— **Ij Petrolej.** Zavodi, uradi itd., ki so vložili prošnje za nakazilo petroleja, se prosijo, da se zglase zanesljivo v soboto od 9. do 11. ure v mestni posvetovalnici, kjer bodo dobili prejemnike. Novih prošenj za petrolej za mesec september se več ne sprejema, ker je kontingent petroleja že izčrpán. Za mesec oktober bo treba vložiti nove prošnje, ko izide tozadevni poziv v listih. Liter petroleja stane 56 vin.

— **Ij Soška umetniška godba** svira v nedeljo zvečer v Kavarni Europa v prid vdovom in sirotom padlih vojakov. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina 2 K.

— **Ij Špeh za četrti okraj.** Mestna aprovizacija bo delila prebivalstvu četrtega okraja špeh v nedeljo dne 7. t. m. in ponedeljek 8. t. m. obakrat dopoldne, na nova nakazila za mast v Kranjčevi hiši na Poljanski cesti št. 15. Določen je tale red: v nedeljo dne 7. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 1 do 200, od 9. do 10. ure št. 200 do 400, od 10. do 11. ure št. 400 do 600, od 11. do 12. ure št. 600 do 800. — V ponedeljek dne 8. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 800 do 1000, od 9. do 10. ure št. 1000 do 1200, od 10. do 11. ure št. 1200 do konca. Vsaka oseba dobi četrtni kg, kg stane 8 K 80 vin.

— **Ij Zelje na rumene izkaznice B.** Mestna aprovizacija bo razdeljevala v soboto, dne 6. t. m., in nedeljo, 7. t. m., strankam, ki imajo rumene izkaznice B, v cerkvi sv. Jožefa kislo zelje. Določen je tale red: V soboto, 6. t. m., popoldne od ene do dveh št. 1 do 200, od dveh do treh št. 200 do 400, od treh do štirih št. 400 do 600, od petih do šestih št. 800 do 1000. V nedeljo, dne 7. t. m., dopoldne od osmih do devetih št. 1000 do 1200, od devetih do desetih št. 1200 do 1400, od desetih do enajstih št. 1400 do 1600, od enajstih dalje št. 1600 do konca. Vsaka oseba dobi največ 1 kg zelja. Če pa ji je to preveč, ga lahko vzame tudi manj. Kilogram stane 80 vin. Pripravite drobiž in posod.

— **Ij Špeh za tretji okraj.** Mestna aprovizacija bo delila prebivalcem tretjega okraja špeh v soboto, dne 6. t. m., popoldne na nova nakazila za mast v Kranjčevi hiši na Poljanski cesti 15. Določen je tale red: Od 12. do 1. št. 340 do 540, od 1. do 2. št. 541 do 740, od 2. do 3. št. 741 do 940, od 3. do 4. št. 941 do 1140, do 4. dalje št. 1141 do onca. Vsaa oseba dobi četrtni kg. Kilogram stane 8 K 8.80.

— **Ij C. kr. posredovalnica za delo vojnim invalidom, deželni urad Ljubljana.** Išče se več voznikov in skladističnih delavcev. Pojasnila daje c. kr. posredovalnica, ki se nahaja v ravnateljski pisarni c. kr. drž.

obrtni šole, Gorupova ulica 10, I. nadstr., vrata 33. Uradne ure od 9. do 11. in od 3. do 5. ure.

— **Ij Zadruga krojačev, krojač itd.** ter bolniška blagajna da svojim članom in članicam na znanje, da posluje sedaj v Gospodski ulici št. 5 v hiši g. Kraigherja. Uradne ure so od 8. do 12. ure dopoldne. — Obenem se daje na znanje, da naj se vajenke in vajenci pravocasno zglase glede pomočniške preizkušnje.

— **Ij Na potu na Rožnik** je bilo najdenega nekaj

